

UNDERVISNINGS- MATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

**DANSK OG MUSIK (VALGFAG)
UDSKOLING**

- Om ungdomsliv
- Dansk – fordybelses-
område og opgivelser til
afgangsprøven
- Komponer musik til brev

Brug før / efter skolekoncert med

ORDLYD

Den musikalske brevkasse

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

- 3** Sådan bruges materialet
- 4** **Obligatorisk forberedelse**
- 7** **Undervisningsmateriale DANSK**
- 8** Fælles mål
- 9** Til dansklæreren
- 10** Opgave 1 – Brev fra brevkassen
- 11** Opgave 2
– Undersøg Børnetelefonens
Brevkasse
- 12** Opgave 3 – Ungdomslivet i kortfilm
- 14** Opgave 4 – Et fiktivt læserbrev
- 15** Opgave 5 – Skriv et svar
- 16** **Undervisningsmateriale
MUSIK (VALGFAG)**
- 17** Fælles mål
- 18** Til musiklæreren
- 19** Brevet om Bodycount
- 20** Opgave 1 – Få en fornemmelse
- 21** Opgave 2 – Afprøv arbejdsproces
- 22** Opgave 3 – Komponer og fremfør
- 23** **Praktisk info om koncerten**
- 24** Til kontaktlæreren
- 25** Praktiske oplysninger
- 26** Koncertplakat

Foto: Ard Jongsma

**DER ER FORSKELLIGE AKTIVE
LINKS TIL LYD OG VIDEO I
MATERIALET.**

Forsidefoto: Ard Jongsma

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til, eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk den obligatoriske forberedelse, som sikrer, I er godt klædt på til koncerten.

OBLIGATORISK FORBEREDELSE

 1/2 time

Den obligatoriske forberedelse kan præsenteres i alle fag.

Her får eleverne en fornemmelse af, hvad og hvem de kommer til at møde til koncerten med ORDLYD. Derudover er der også et afsnit, der omhandler Børnetelefonens Brevkasse, og som giver et indblik i organisationens baggrund og formål.

- Mød musikerne - se s. 5
- Videohilsen fra ORDLYD - se s. 6

DANSK

 6-7 timer

Materialet til danskundervisningen er todelt. I den første del skal eleverne arbejde med et af de breve, som musikerne vil bruge i deres koncert.

I den anden del er der fokus på kortfilmen som genre og forslag til kortfilm, som eleverne skal arbejde med, der alle har det til fælles, at de repræsenterer forskellige vinkler på emnet 'ungdomsliv og dilemmaer' – temaer, som musikerne også tager udgangspunkt i til deres koncert.

- Til dansklæreren – se s. 9
- Hvad er 'Børnetelefonens Brevkasse' – se s. 10
- Hvad er en kortfilm? – se s. 12

MUSIK (VALGFAG)

 3-4 timer

Musikerne bruger aktivt allerede eksisterende brevkassebreve som udgangspunkt for den måde, koncerten er sammensat på. I materialet findes opgaver og vejledning til, hvordan elever kan afprøve samme arbejdsgang som musikerne ved at fortolke og producere lydspor til et selvvalgt læserbrev.

- Til musiklæreren – se s. 19
- Brevet om Bodycount – se s. 20
- Skab jeres eget lydspor – se s. 22

**OBLIGATORISK
FORBEREDELSE**

OBLIGATORISK FORBEREDELSE

Den obligatoriske forberedelse har til hensigt at forberede eleverne bedst muligt til koncerten med duoen ORDLYD. Eleverne får mest muligt ud af koncerten, når de har en fornemmelse af, hvad og hvem de kommer til at møde. Udover en præsentation af orkestret og deres instrumenter, er der også en introduktion til 'Børnetelefonenens Brevkasse'. Koncerten er nemlig baseret på udvalgte breve herfra, som musikerne har valgt at sætte musik til – give brevene en musisk sjæl, kan man sige. Duoen har bevidst valgt at bruge amerikanske sange fra det 20. århundrede. Brevene giver et godt indblik i de forskellige dilemmaer, som hverdagens unge mennesker står i.

"Musikken belyser emner som præstationsangst, kærestesorg, ensomhed, drømme og selvtillid og danner en poetisk historie af mange skæbner, der bliver til én."
- ORDLYD

MØD MUSIKERNE

Duoen består af pianisten Ole Kiilerich og sangeren Henriette Nederby.

Ole Kiilerich er en yderst erfaren pianist og musikformidler. Udover det, er han producent hos Odense Symfoniorkester samt radiovært på DR P2 og har spillet mange skolekoncerter.

Solistuddannede Henriette Nederby arbejder til daglig med de unge sangere i DR's PigeKor, hvor hun inspirerer og udvikler deres sangpotentiale, så de kan yde deres ypperste til korets mange koncerter og tv-optrædener. Derudover har hun et mangeårigt virke som koncertsanger i hele landet.

Fotos: Ard Jongsma

OBLIGATORISK FORBEREDELSE – FORTSAT

Foto: Ard Jongsma

HER ER EN HILSEN FRA MUSIKERNE:

Hvad er 'Børnetelefonens Brevkasse'?

Børnetelefonen blev oprettet af organisationen 'Børns Vilkår' tilbage i 1987, som fortsat driver den. Her er der mulighed for at få hjælp og rådgivning af frivillige professionelle. Oplever man som barn eller ung, at man går og roder med nogle problemer, så er der god hjælp at hente ved at henvende sig til Børnetelefonen på telefonnummer 116 111.

Hvis man ikke er så glad for at ringe, er der også mulighed for at skrive og få rådgivning gennem 'Børnetelefonens Brevkasse'. Her kan man skrive online og få rådgivning af voksne, men også af andre unge, som står eller har stået i samme situation som en selv. Der er ingen problemer, der er for små. Alle bliver taget seriøst, og der er mulighed for at være 100% anonym.

Link til 'Børnetelefonens Brevkasse'

A large, irregular orange shape, resembling a stylized drop or a cloud, is centered on a white background. It has a smooth, rounded bottom and a more jagged, organic top edge.

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE
DANSK**

FÆLLES MÅL

Fag Dansk - efter 9.klasse

KOMPETENCEOMRÅDE OG -MÅL

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Fortolkning

2. Fremstilling

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.
2. Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE OG -MÅL

Fremstilling

Eleven kan fremstille sammenhængende tekster i forskellige genrer og stilarter.

Eleven har viden om varierede udtryksformer målrettet forskellige målgrupper.

Fortolkning

Eleven kan foretage flertydige fortolkninger.

Eleven har viden om metoder til fortolkning.

Oplevelse og indlevelse

Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning.

Eleven har viden om fortolkningsorienterede læsestrategier.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven kan analysere og fortolke kortfilm.
2. Eleven kan, via indlevelse i en fiktiv karakter, skrive et læserbrev.

Bemærk

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL DANSKLÆREREN

GENRE: KORTFILM

Henriette og Ole fra ORDLYD gør aktivt brug af Børnetelefonens Brevkasse ved at udvælge breve derfra som grundlag for deres koncert. Brevene, som duoen har valgt til denne koncert, er indsendt af børn og unge og har alle det tilfælles, at de handler om forskellige dilemmaer fra et ungdomsliv fx kærestesorg, præstationsangst, ensomhed, manglende selvtillid osv.

'Ungdomslivet' er et yndet og oplagt tema at inddrage i danskundervisningen, da det rummer utallige muligheder.

I materialet er der givet ideer til at arbejde med emnet via kortfilm. Der er udvalgt 3 kortfilm, som alle rummer forskellige aspekter af dilemmaer, som unge står i. Alle film kan findes på www.filmcentralen.dk

Der er lagt op til en analytisk arbejdsgang til kortfilmene, for herefter at færdiggøre forløbet med en meddigtningssopgave.

Som opsamling, kan I evt. se alle tre kortfilm sammen, og efter hver film kan en gruppe, der har arbejdet med filmen, præsentere deres svar for resten af klassen.

Foto: Ard Jongsma

Temaet og kortfilmene vil være oplagt som fordybelsesområde og opgivelser til eksamen.

Det kan være oplagt at arbejde videre med temaet med inddragelse af andre medier, og der kan derfor med fordel henvises til DR's serie 'Ultra Ærlig', som ligger frit tilgængelig på DR TV. 'Ultra Ærlig' er en samling af personlige interviews med danske stjerner, der fortæller om deres oplevelser med bl.a. ensomhed, jalousi, præstationsangst, død, kærlighed, selvkritik og usikkerhed.

Link til serien: https://www.dr.dk/drtv/serie/ultra-aerlig_415482

OM ORDLYD

Duoen 'Ordlyd' består af pianisten Ole Kiielerich og sangeren Henriette Nederby. Sammen har de skabt skolekoncerten 'Den Musikalske Brevkasse'.

De har i deres musikalske proces læst og fundet inspiration i breve sendt af børn og unge til Børnetelefonens Brevkasse. Alle de breve, de har brugt, har det tilfælles, at de handler om forskellige problematikker og dilemmaer fra børn og unges hverdag.

OPGAVE

ELEVARK

OPGAVE 1 - BREV FRA BREVKASSEN

Arbejd sammen i mindre grupper.

Nu skal I læse et læserbrev, som Ole og Henriette læser op til koncerten. Svar der-
efter på de følgende spørgsmål, og løs opgaven i mindre grupper af 2-3 elever.

Hvad er 'Børnetelefonens Brevkasse'?

Børnetelefonen blev oprettet af organisationen 'Børns Vilkår' tilbage i 1987, som fortsat driver den. Her er der mulighed for at få hjælp og rådgivning af frivillige professionelle. Oplever man som barn eller ung, at man går og roder med nogle problemer, så er der god hjælp at hente ved at henvende sig til Børnetelefonen på telefonnummer 116 111.

Hvis man ikke er så glad for at ringe, er der også mulighed for at skrive og få rådgivning gennem 'Børnetelefonens Brevkasse'. Her kan man skrive online og få rådgivning af voksne, men også af andre unge, som står eller har stået i samme situation som en selv. Der er ingen problemer, der er for små. Alle bliver taget seriøst, og der er mulighed for at være 100% anonym.

Link til 'Børnetelefonens Brevkasse'

Hej BørneTelefonen!
Første skoledag var for ca. en uge siden nu, og jeg glædede mig ikke rigtig, men man bliver jo nødt til at starte på et tidspunkt.

Da jeg ankom ind i mit klasselokale gik jeg direkte hen og lagde min taske, så prøvet jeg at finde mine veninder men de var ikke kommet endnu, da de ankom sagde jeg hej, men fik intet svar, jeg tænkte ikke rigtig over det så jeg fandt bare min plads måske havde de bare ikke hørt mig. Da vi fik ti-pause havde jeg ingen at være sammen med fordi jeg godt kunne mærke de ikke gad mig, jeg tilbragte så hele min pause på toilettet, jeg græd faktisk også lidt. Jeg græd faktisk meget.. sådan var det hele ugen, bagtalt, alene og genert.

I dag er det onsdag og de er begyndt at tale lidt til mig men ikke sådan, som det var før sommerferien, jeg ved ikke hvad jeg har gjort eller hvad der er sket siden det virker som om de ikke gider mig. Burde jeg droppe dem?

PIGE, 13 ÅR

SVAR PÅ SPØRGSMÅLENE:

Hvad handler brevet om?

Hvem er afsenderen?

Skriv hver især et svar til pigen, og læs dem op i gruppen efterfølgende.

OPGAVE 2 – UNDERSØG BØRNETELEFONENS BREVKASSE

Læs nogle af brevene/svarene på Børnetelefonens Brevkasse,

Link til Børnetelefonens Brevkasse
bornetelefonen.dk/brevkasse/

TAL OM FØLGENDE SPØRGSMÅL I GRUPPEN:

Hvad synes I om Børnetelefonens Brevkasse?

Er det en god ide med Børnetelefonens Brevkasse?
Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvad kan man få ud af det som ung, hvis man skriver til Børnetelefonens Brevkasse?

Er det en hjælp for afsenderen, at alle kan svare?
Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvis I lægger mærke til det, er der kun 3 svar i kommentarsporet ved hvert spørgsmål i brevkassen. Hvorfor tror I, at Børnetelefonens Brevkasse har gjort sådan? Hvad er fordelene og ulemperne ved lukke kommentar sporet automatisk efter 3 svar?

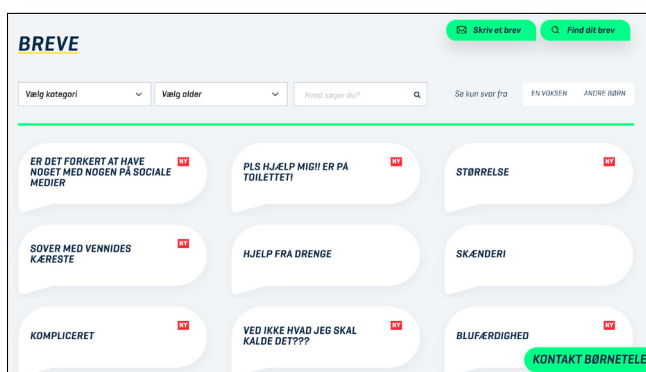
Alle, både børn, unge og de professionelle frivillige voksne, som er ansat ved Børnetelefonens Brevkasse, kan svare på et spørgsmål i brevkassen. Det vil I også kunne se, når I læser de forskellige breve derinde. Men er der problemstillinger, som I mener kun skal håndteres af de professionelle voksne? Hvad kunne disse problemstillinger fx være? Hvor går grænsen for hvilke problemer, som børn og unge kan svare på, og hvilke problemer som skal håndteres af en professionel?

Hvad kan faren eller en negativ side være, når man skriver online?

Er det en fordel eller ulempe, at man kan være anonym?

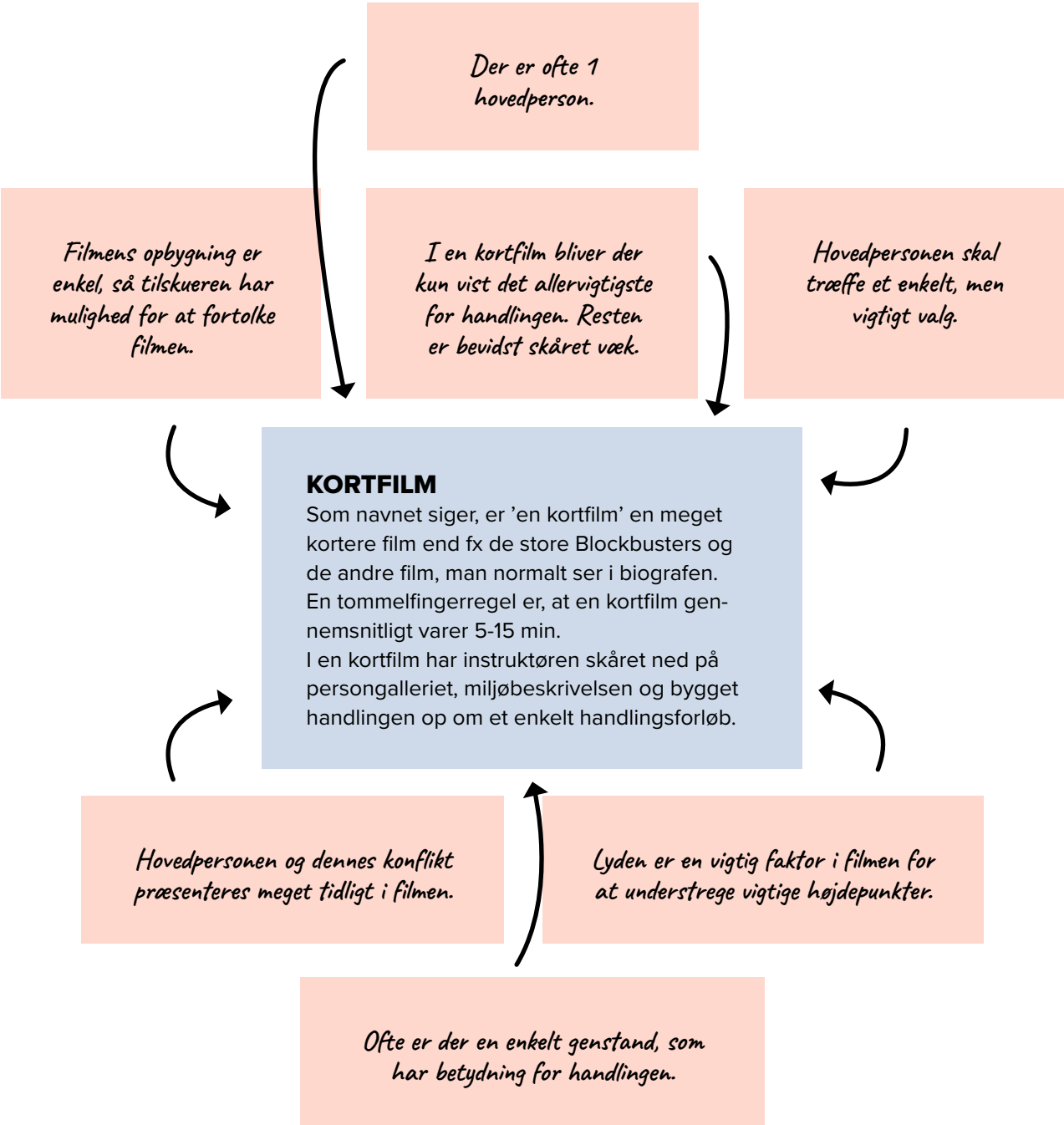
BørneTelefonen

HVAD ER EN KORTFILM

Filmforskeren Richard Raskin har udviklet 7 parametre, som kan omkranse genren.

Læs om Raskins 7 parametre og mere om genren her:
bit.ly/48Vqwkg

OPGAVE 3

– UNGDOMSLIVET I KORTFILM

Ungdomslivet er en periode, hvor vi som mennesker udvikler os fra at være barn til at være voksen. Udover at der sker meget med vores fysiske krop, udvikler vi os også mentalt. Vi kommer ofte til at stå i en masse dilemmaer, hvor vi skal træffe nogle valg, som kan være rigtig svære fx:

Tør man sige fra over for sine venner?

Hvad gør man, når ens bedste ven bliver kæreste med den person, man selv er forelsket i?

Hvad skal man gøre med alle de forventninger, som man kan føle er lagt på ens skuldre?

I skal nu vælge en af de tre kortfilm, 'Regnbuepiger', 'Natsværmer' og 'En eftermiddag', herunder, som I skal se og arbejde med. De har hver deres tema, men handler alle sammen om 'ungdomslivet'.

Læs teksterne om de tre kortfilm samt de to tilhørende faktabokse, og vælg derefter, hvilken kortfilm I vil arbejde med.

REGNBUEPIGER

Venskaber er vigtige i et menneskeliv. Især i ungdomsperioden. Der er ingen, der kan lide at føle sig alene og udenfor flokken. Men, hvad gør man, når ens bedste venner begynder at få nye interesser, og man kan fornemme, at venskabet begynder at smuldre?

Se filmen, og svar på spørgsmålene:

1. Beskriv: Hvordan bliver hovedpersonerne fremstillet i filmen?
2. Hvordan udvikler pigernes forhold sig igennem filmen?
3. Hvad har ændret sig (personligt og i gruppen) fra filmens begyndelse til slutningen?
4. Hvilke dilemmaer og problemstillinger står pigerne overfor i filmen?
5. Mener du, at filmen giver et ægte billede af en ganske almindelig folkeskoleklasse?
6. Hvilke af Raskins 7 parametre gør sig gældende for denne kortfilm? Find eksempler til at understøtte dine svar. (Se faktaboks på forrige side).
7. Vurdering: Hvad er jeres mening om filmen? Begrund jeres svar.

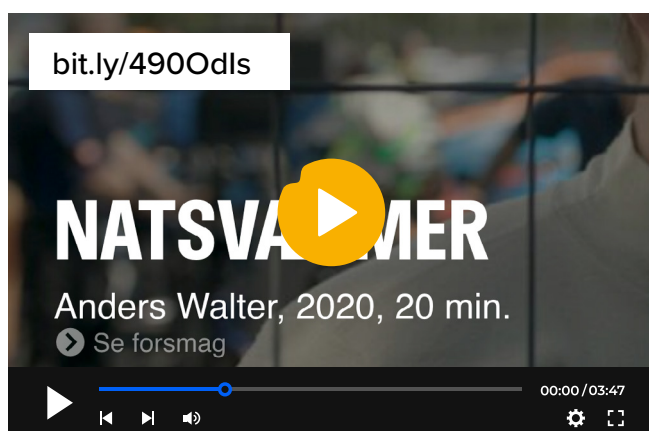

OPGAVE 3

– UNGDOMSLIVET I KORTFILM

NATSVÆRMER

Mange unge føler et stort pres fra meget høje forventninger, hvilket kan lede til dårlig trivsel. De unge føler, at forventningerne kan komme fra andre jævnaldrende, sociale medier og fra samfundet samt uddannelsessystemet. Perfekt udseende og perfekte karakterer er bare nogle eksempler. Men hvad med forældrene? Må de godt have høje forventninger til én og ens fremtid? Hvem skal bestemme?

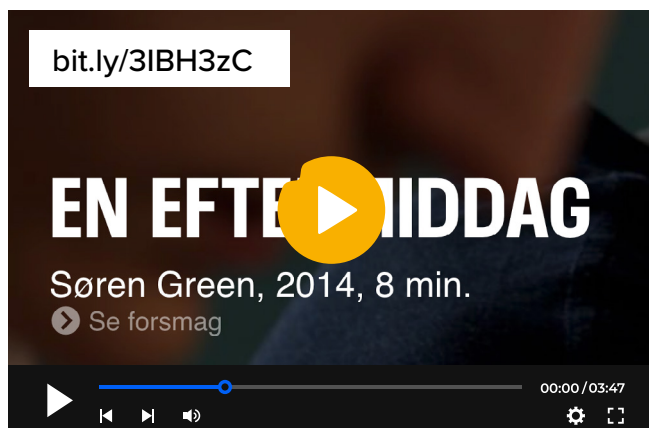
Se filmen, og svar på spørgsmålene:

1. Hvem er hovedpersonen?
2. Hvilke problemstillinger bliver hovedpersonen sat overfor?
3. Hvordan handler han på dem, og hvorfor gør han det?
4. Hvem skal bestemme, hvad der er bedst for én?
5. Hvor meget skal ens forældre ytre sig om, hvilke valg man skal træffe for sin egen fremtid?
6. Hvordan bruges lyd og lys til at understøtte alvoren i filmen? Find eksempler i filmen, hvor du mener, at instruktøren har gjort særlig brug af lyd og lys for at understrege en vigtig stemning.
7. Tag screenshot af 1 scene fra filmen, som du mener er vigtig. Det kan være, der er blevet brugt noget særligt lys, en bestemt vinkel eller perspektiv, eller der er gjort brug af farvesymbolik for at understrege en særlig stemning eller en vigtig handling i filmen. Begrund hvorfor de screenshots, du har valgt, er vigtige.
8. Lav en beskrivelse af hovedpersonen: Hvilken udvikling går han igennem i løbet af filmen.
9. Vurdering: Hvad er jeres mening om filmen? Begrund jeres svar.

EN EFTERMIDDAG

Kender I det? Pludselig får man en varm og dejlig fornemmelse i hele kroppen, når man kigger på en person?

Forelskelse og kærlighed er en stor del af ungdomslivet. Den første kærlighed og det allerførste kys er noget, man husker meget længe.

Se filmen, og svar på spørgsmålene:

1. Hvem er hovedpersonen i denne film? Eller kan man argumentere for, at der er 2 hovedpersoner? Forklar i så fald hvorfor.
2. Beskriv magtforholdet mellem de to unge. (Hvordan bliver de præsenteret, og hvordan ændrer magtforholdet sig hen mod slutningen? Hvor i filmen sker twistet?)
3. Hvilket dilemma baserer instruktøren sin fortælling på?
4. Hvilken person har dilemmaet?
5. Synes du, hovedpersonen er modig, idet han rent faktisk handler på sine følelser? Hvorfor/hvorfor ikke?
6. Filmens miljø er begrænset: Beskriv de steder, som bliver vist i filmen? Hvorfor har instruktøren valgt få steder?

OPGAVE 4

- ET FIKTIVT LÆSERBREV

Du skal nu arbejde videre med den kortfilm, du har set, enten 'Regnbuepiger', 'Natsværmer' eller 'En eftermiddag'.

Du skal med udgangspunkt i filmen skrive et læserbrev. Forestil dig, at du er en af de personer, som er med i den valgte film. Det behøver ikke at være hovedpersonen. Det kan være en hvilken som helst karakter i filmen.

- Skriv nu et læserbrev til Børnetelefonens Brevkasse set ud fra personens synspunkt.

Overvejelser, inden du skriver:

Hvem vil du vælge? Hovedpersonen eller en biperson?
- Hvorfor vil du lige præcis vælge den person? Hvad er det, som gør, at den person er interessant for dig?
Hvilke problemstillinger mener du, den valgte person står i?

Hvordan vil personen udtrykke sig?

Vi har alle forskellige måder at udtrykke os på. Nogle bander rigtig meget, nogle bruger mange forkortelser, nogle bruger mange emojis osv.
Man kan indlede et brev på rigtig mange måder. Og hver måde fortæller noget om afsenderens personlighed.

*Kære Børnetelefonens Brevkasse.
Jeg har et lille problem....*

*Hey Børnetelefonens Brevkasse.
Jeg har et meeeega-stort problem.....*

*Hva'så der Børnetelefonens Brevkasse.
Jeg har sgu et fucking stort problem....*

*Was'up Børnetelefonens Brevkasse.
Min Giz gider mig ikke mere. Problem!*

Hvordan tror du, personen vil udtrykke sig, når vedkommende skriver?

- Vil der være mange bandeord?
- Vil der være meget slang?
- Vil der være mange stavefejl?
- Hvor langt vil brevet være?
- Hvordan vil personen afslutte? Vil personen skrive sit rigtige navn? Vil personen være anonym? Vil personen finde på et falsk navn?
- Tænk over den personbeskrivelse, som du lavede, og personernes forskellige karaktertræk, da du arbejdede med filmen.

OPGAVE 5 - SKRIV ET SVAR

Byt de færdigskrevne læserbreve med den eller de personer, som du sidder ved siden af. Sørg for at alle får et læserbrev, som de ikke selv har skrevet. Du skal nu skrive dit svar på det læserbrev, som en af de andre elever fra klassen har skrevet.

Man har et stort ansvar, når man svarer på et brevkasse-spørgsmål. Forestil dig, at det er en virkelig person, der står i et dilemma, som gerne vil have hjælp. Hvad er den bedste måde at svare på?

Overvej følgende, inden du skriver dit svar:

Du skal skrive dit svar som dig selv og ikke som en professionel frivillig voksen, der arbejder for Børnetelefonens Brevkasse.

- Hvordan vil du begynde svaret? Hvor langt skal svaret være?
- Vil du dele nogle af dine egne erfaringer med vedkommende, hvis du kan genkende lignende dilemmaer i dit liv?
- Hvordan vil du gerne opfattes, når afsenderen af dilemmaet læser dit svar?

Fx:

Hej med dig...

Kære

Yo Brø...

Præsenter både læserbrev og svar for resten af klassen.

A large, irregular orange shape with a soft, organic edge, resembling a water droplet or a stylized leaf, centered on a white background. It contains the text in white.

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE
MUSIK
(VALGFAG)**

FÆLLES MÅL

Musik (Valgfag)

KOMPETENCEOMRÅDE OG -MÅL

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikalsk skaben
2. Musikudøvelse

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan udtrykke sig musikalsk i fællesskab med andre.
2. Eleven kan arbejde eksperimenterende med kreative processer i musik.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE OG -MÅL

Komposition og arrangement

Eleven kan komponere og arrangere enkle musikstykker og anvende enkle notationsformer.

Eleven har viden om komposition og arrangement og enkle notationsformer.

Fremførelse

Eleven kan fremføre musik for andre.

Eleven har viden om performance.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven kan forstå og fortolke en stemning i en læst tekst.
2. Eleven kan skabe musik som understøtter en følelse/stemning i en læst tekst.

Bemærk

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL MUSIKLÆREREN

Henriette og Ole fra ORDLYD gør aktivt brug af 'Børnetelefonens Brevkasse', hvor udvalgte breve derfra danner grundlag for deres koncert. De har med omhu udvalgt breve, som børn og unge har indsendt, og tilfører dem en musikalsk sjæl. Brevene, som duoen har valgt til denne koncert, har alle det tilfælles, at de handler om forskellige dilemmaer fra et ungdomsliv – såsom kærestesorg, præstationsangst, ensomhed, manglende selvtillid m.fl.

Duoen har bevidst valgt at præsentere eleverne for sange fra den amerikanske 'lied'-genre. Det er et stort ønske for musikerne at sprede kendskabet til denne genre igennem deres koncert. Navne som Leonard Bernstein, George Gershwin og Aaron Copland samt etude nummer 2, 5, 6, 11, 15 og 20 af Phillip Glass' 20 klaveretuder vil være at finde på repertoire. På den måde bruger Ole og Henriette allerede eksisterende musik og sange til at understøtte stemningen og følelser i de udvalgte ungdomsbreve. Selvom flere af de nævnte kunstnere mest er kendt fra jazz- og musicalverdenen, har de også bidraget til den amerikanske lied.

Foto: Ard Jongsma

I dette materiale er der lagt op til, at eleverne prøver samme arbejdsgang som kunstnerne. Lad eleverne bruge lidt tid på at læse nogle af brevene fra Børnetelefonens Brevkasse og derefter udvælge et, som de skal komponere et mindre lydspor til.

Liedens oprindelse i Tyskland

'Lied' kommer af det tyske ord for 'sang', og den tyske lied betegner netop også en solosang med klaverakkompagnement, hvor både melodi og akkompagnement er skrevet for at være selvstændigt smukke. Langt de fleste lieder er for 1 sangstemme og 1 pianist, men der findes også eksempler, hvor flere instrumenter eller et helt orkester akkompagnerer sangeren. Klaverakkompagnementet er typisk meget udtryksfuldt og ofte vanskeligt at spille. Liedens storhedstid var i det 18. og 19. århundrede, hvor en række komponister satte musik til digte af både samtidige forfattere, men også ældre tekster.

Den amerikanske lied

Selvom lieden mest betragtes som en tysk musikgenre, blev den også et midtpunkt i det i den amerikanske musikscene i 1800-tallet. Amerikanske komponister lod sig inspirere af den tyske form og komponerede lieder – eller kunstsange – med tekster af engelske og amerikanske digtere. Sangene blev sunget på engelsk, og koncerterne kunne tiltrække store mængder publikum. Den vigtigste forskel på den tyske og den amerikanske lied er nationaliteten på forfatter og komponist.

BREVET OM BODYCOUNT

Henriette og Ole fra ORDLYD gør aktivt brug af Børnetelefonens Brevkasse, hvor udvalgte breve derfra danner grundlag for deres koncert. De har med omhu udvalgt breve, som børn og unge har indsendt, og tilfører dem en musikalsk sjæl. Brevene, som duoen har valgt til denne koncert, har alle det tilfælles, at de handler om forskellige dilemmaer fra et ungdomsliv - såsom kærestesorg, præstationsangst, ensomhed, manglende selvtillid m.fl.

Her er et af de breve, som Ole og Henriette har valgt at bruge i deres koncert. Læs brevet:

BODYCOUNT

*Hej, jeg er en tøs på 15.
Min bodycount er på 3,
og jeg ved godt 3 ikke er meget.*

*Men går hele tiden og frygter 4 og 5 og 6.... osv,
er skrækslagene over at få en "for høj bc"
og hvad er en for høj bc overhovedet?*

*Det går mig bare mega meget på
at unge går så meget op i bc...
og at man bliver set som luder
hvis man har en for høj en.
Burde man bare gøre hvad man ville,
og så lyve om hvor høj den var,
sige den var lavere... når den bliver lidt for høj?*

*Hvad gør i?
PIGE, 15 ÅR*

**Bodycount
beskriver det antal
sexpartnere, som
man har haft.**

OPGAVE 1

- FÅ EN FORNEMMELSE

Duoen ORDLYD har bevidst valgt at bruge sange fra en musikgenre, som hedder 'lied'.

Liedens oprindelse i Tyskland

'Lied' kommer af det tyske ord for 'sang', og den tyske lied betegner netop også en solosang med klaverakkompagnement, hvor både melodi og akkompagnement er skrevet for at være selvstændigt smukke. Langt de fleste lieder er for 1 sangstemme og 1 pianist, men der findes også eksempler, hvor flere instrumenter eller et helt orkester akkompagnerer sangeren. Klaverakkompagnementet er typisk meget udtryksfuldt og ofte vanskeligt at spille. Liedens storhedstid var i det 18. og 19. århundrede, hvor en række komponister satte musik til digte af både samtidige forfattere, men også ældre tekster.

Den amerikanske lied

Selvom lieden mest betragtes som en tysk musikgenre, blev den også et midtpunkt i det i den amerikanske musikscene i 1800-tallet. Amerikanske komponister lod sig inspirere af den tyske form og komponerede lieder – eller kunstsange – med tekster af engelske og amerikanske digtere. Sangene blev sunget på engelsk, og koncerterne kunne tiltrække store mængder publikum. Den vigtigste forskel på den tyske og den amerikanske lied er nationaliteten på forfatter og komponist.

Lyt til dette videoklip og få en lille forsmag på den amerikanske liedmusik. Mens I ser videoen, så læg mærke til, hvordan musikerne har valgt at fortolke brevet om Bodycount i deres præsentation:

Svar på følgende spørgsmål 2 og 2:

- Hvordan indledes nummeret?
- Ole indleder nummeret med at spille et klaverstykke skrevet af komponisten Frederick Rzewski. Beskriv dette musikstykke? Hvilken stemning er det med til at give, inden Henriette læser brevet? Forklar hvorfor.
- Hvordan kommer stemningen til udtryk på den måde, Ole spiller på?
- Hvordan bruger Henriette sin stemme og mimik til at understrege det vigtige i brevet? Find eksempler.
- Hvordan understøtter Oles klaverspil Henriettes oplæsning?

OPGAVE 2

I skal nu afprøve samme arbejdsproces som Ole og Henriette og komponere jeres eget lydspor.

1. Arbejd i grupper á 3 og gå på opdagelse i Børnetelefonens Brevkasse, link: <https://bornetelefonen.dk/brevkasse/>
2. Vælg et brev derfra, som I skal arbejde med.
3. Læs brevet højt i gruppen, og tal om:
 - Hvad handlede brevet om?
 - Hvem er afsenderen?
 - Hvilken stemning fornemmes i brevet, og hvordan kommer dette til udtryk?
 - Hvilke ord og vendinger er med til at give netop denne stemning i brevet?
4. I skal nu skiftes til at læse brevet op, og I skal overveje dette inden:

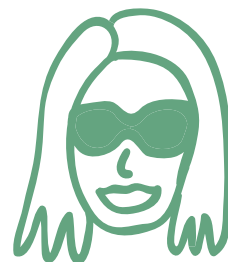
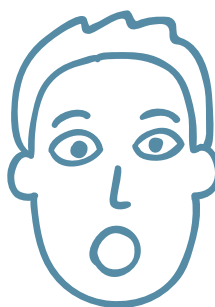
STEMME

- Overvej, hvordan du vil bruge din stemme, når du læser brevet højt?
- Prøv at læse brevet op på forskellige måder, fx med råb, hvisken, sang, meget lys stemme, dyb stemme, læst hurtigt, læst meget langsomt osv.
- Hvilken effekt giver de forskellige måder at læse op på?
- Beslut, hvordan brevet skal læses højt, så det passer til indholdet af brevet: Måske skal det være en blanding, hvor du starter med at læse meget langsomt, for så at råbe nogle af linjerne, for til sidst at slutte med at hviske de sidste linjer i brevet?

KROP OG MIMIK

Krop og mimik er en væsentlig del af den måde, vi kommunikerer på. Uden at sige et eneste ord højt, kan vi alligevel signalere mange forskellige ting igennem vores kropssprog. Hvad vil du gøre, mens du læser brevet højt?

- Vil du sidde på en stol?
- Vil du stå op?
- Vil du gå rundt, mens du læser brevet?
- Hvad gør Henriette i videoen, som I har set, og hvilken effekt giver det? (Se video i opgave 1)

OPGAVE 3

ARBEJD SAMMEN I MINDRE GRUPPER

1. Komponer nu et lille stykke musik eller en lydcollage, hvor I omsætter stemningen/følelsen i brevet til lyd. Det kan fx være, at brevet handler om: stress og press i skolen, sorg eller tab over nogen eller noget, glæde eller kærlighed. I må bruge alle instrumenter og alt andet i lokalet, som kan give lyd.
2. Overvej, hvilke lyde I vil bruge til at understøtte stemningen i jeres brev, og beslut hvilke instrumenter eller andre lydkilder, I vil anvende. Prøv jer frem.
3. Øv jer i at spille et lille improviseret stykke sammen. Stykket skal vare lige så lang tid, som det tager at læse brevet op.
4. Vær opmærksom på, at musikken ikke overdøver oplæsningen.
5. I kan skiftes til at være oplæser og musiker, så alle får prøvet begge dele.
6. Fremfør jeres brev og komposition for de andre i klassen.
7. Fortæl efterfølgende klassen om de musikalske valg, I har truffet.

A large, irregular orange shape, resembling a stylized drop or a cloud, is centered on a white background. It has a smooth, rounded bottom and a more jagged, organic top edge.

PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

ORDLYD består af pianisten Ole Kiilerich og sangeren Henriette Nederby. Ole Kiilerich er en yderst erfaren musiker og musikformidler. Han er Børne- og Ungeproducent i Odense Symfoniorkester, radiovært på DR P2 og har spillet mange skolekoncerter. Solistuddannede Henriette Nederby arbejder til dagligt med de unge sangere i DR's Pigekor. Derudover har hun et mangeårigt virke som koncertsanger i hele landet.

Ole og Henriette har spillet mange koncerter, siden de mødte hinanden i deres studietid på konservatoriet tilbage i 2006. De brænder begge to for at spille og formidle musik til børn og unge. Sammen skaber de et magisk musik rum med plads til at nyde musikken, men som også giver stof til eftertanke hos de unge mennesker.

MUSIKERNE ER

Henriette Nederby Søndergaard: Sang

Ole Bartholin Kiilerich: Klaver

MUSIK TIL BRUG I FORBEREDELSEN

Findes som links i materialet og på lms.dk.

UNDERVISNINGSMATERIALET

Materialet er udarbejdet til dansk og musik (valgfag) i udskoling.

Materialet til danskfaget arbejder med temaet 'ungdomslivet' gennem kortfilm-genren, og det er oplagt som fordybelsesområde og opgivelser til eksamen. I materialet til valgfag i musik er der lagt op til, at eleverne selv afprøver samme arbejdsgang som Ole og Henriette ved at udvælge et læserbrev fra Børnetelefonens Brevkasse, som de skal komponere et lille stykke musik til.

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede lærere- og børnehaveklasseledere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og ORDLYD

Foto: Ard Jongsma

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter.

Snak også med eleverne og dine kollegaer om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HUSK AT EVALUERE

Efter koncerten bedes I udfylde et evalueringsskema på lms.dk, hvor I også kan læse, hvad musikerne skriver om deres besøg hos jer. I vil modtage en mailpåmindelse om det. Jeres evaluering er vigtig for musikerne samt for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Udskoling
Medvirkende:	2
Max antal elever:	200
Koncertlængde:	45 minutter
Opstillingstid:	40 minutter
Nedtagningstid:	20 minutter
Hjælpere:	Ja - til at løfte evt. elflygel

Lokale:	Rum med god akustik, fx gymnastiksal. Ikke gennemgangslokale og helst ikke sportshal.
Scene:	Nej
Publikum:	Helst på stole, men ikke et krav
Mørklægning:	Behøves ingen mørklægning
Strøm:	230 V ved scenen
Omklædningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe/te med mælk. Evt. lidt frugt og brød.
Øvrig teknik:	Hvis ikke der er et flygel/klaver på skolen, medbringer vi selv et godt elflygel.

Ved ankomst:	Musikerne henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt.
Orkesterkontakt:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med musikerne i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten.

Foto: Ard Jongsma

KONTAKTPERSON

Ole Bartholin Kiilerich
Mobil: +4530713552
E-mail: obkiilerich@gmail.com

[SEND MAIL](#)

KONCERT

Foto: Ard Jongsma

ORDLYD

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

Se vores præsentationsvideo

Levende
Musik i Skolen

